

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 листопада 2025 року

**Полтава
2025**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали V Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

25 листопада 2025 року

УДК 631.5:631.8:633
ISBN 978-617-8466-56-5

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 листопада 2025 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 120 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою ПДАУ, протокол № 5 від 23.12.2025

© Автори тез, включені до збірника, 2025

ЗМІСТ

Hanhur V.V., Vodianyuk O.V., Yeremko L., Staniak M.	7
Perennial legumes as a factor of soil fertility improvement	
Yeremko L., Staniak M., Czopek K., Stepień-Warda A.	9
The role of some elements of mineral nutrition in the formation of the productivity of sunflower as a valuable oil crop	
Hanhur V.V., Kalambet V.V., Chernysh M.R., Solianyuk V.A.	12
The formation of biometric parameters of sunflower hybrid plants of different maturity groups depending on the level of mineral nutrition	
Hanhur V.V., Hrechka M.O.	15
The effect of basic soil cultivation methods and seed inoculation on soybean crop weed infestation	
Логвиненко В.В., Штепа А.М.	18
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Шакалій С.М., Маслівець О.	21
Формування продуктивного потенціалу сортів гірчиці в умовах Лісотепу	
Шакалій С.М., Воронько В.В.	25
Вплив агроекологічних факторів на формування структури врожаю кукурудзи	
Шакалій С.М., Кулик Є.І.	27
Вплив погодно-кліматичних чинників на якість насіння соняшника	
Сахно Т.В., Галаган О.О., Гордієнко М.Ю.	29
Оцінка ефективності етнофармакологічних рослинних екстрактів у технології насінництва кукурудзи	
Тараненко С.В., Дудка Є.О.	33
Землеробство на деградованих землях: шляхи відновлення продуктивності	
Зосимчук О.А., Павленко В.В.	36
Особливості підбору гібридів кукурудзи на осушуваних торфових ґрунтах західного Полісся	
Зосимчук М.Д., Поліщук О.С.	40
Особливості підбору сортів сої для вирощування в зоні західного Полісся	
Марініч Л.Г., Федоренко І.В.	43
Формування генеративних пагонів у стоколосу безостого залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Комісарчук Я.А., Кочерга І.М.	46
Вплив сортових властивостей на формування врожайності гібридів кукурудзи	
Марініч Л.Г., Кошовий С.О.	48
Формування кормової продуктивності люцерни залежно від сортових особливостей	
Марініч Л.Г., Максимов А.С., Орищенко К. Р.	50
Вплив норми висіву та способів сівби на формування насінневої продуктивності стоколосу безостого	

Шакалій С.М., Тутка Т.	52
Вплив агрометеорологічних факторів на урожайність кукурудзи	
Циганков Р.О., Черних С.А., Лемішко С.М.	54
Ефективність застосування інсектецидів для зниження популяції колорадського жука на посівах баклажану в зоні північного Степу України	
Ярчук І.І., Мельник Т.В., Мешко Р.Г., Любович О.А.	56
Ефективність дії фунгіцидних препаратів за умов низьких температур	
Шакалій С.М., Брехунцова О.	60
Проблематика вирощування нішової культури спельта в Україні	
Мицик О.О., Звєгінцев О.С., Ніколасв А. О.	62
Особливості оцінки та стабілізації родючості агрогенних ґрунтів схилів в умовах північної підзони Степу України	
Мешко Р. Г., Ярчук І. І.	64
Оптимізація живлення озимої пшениці при комплексному використанні мікро та макро добрив	
Бондаренко О.В.	66
Вплив рівня мінерального живлення на продуктивність кукурудзи розлусної	
Барат Ю.М., Брехунцова О.А.	68
Особливості технології вирощування лохини	
Локойда К.І.	71
Кількість плодів на рослині за різних технологічних способів вирощування гібридів F ₁ кавуна	
Сергієнко М.Б.	76
Новий конкурентоздатний гібрид кавуна Кіродар F ₁	
Філоненко С.В., Манашина Д.В., Холодняк І.Л.	80
Насіннева продуктивність висадків буряків цукрових за оптимізації застосування стимуляторів росту	
Філоненко С.В., Калашник Д.К., Самойленко В.О.	83
Оптимізація технології вирощування буряків цукрових за рахунок впровадження інноваційних заходів	
Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	86
Аналіз ефективності способів основного обробітку ґрунту за вирощування буряків цукрових	
Рибальченко А.М.	91
Стійкість сої до грибів роду <i>Fusarium Link</i>	
Yeremko L.S., Rudenok V.O., Hospodynko A.S.	93
The effect of mineral elements on sunflower seed yield	
Yeremko L.S., Semenov D.R., Shevchenko B.Iu.	95
The effect of biological and mineral fertilizers on the biological productivity of grain sorghum varieties of different maturity groups	
Yeremko L.S., Rudenok O.O., Sviatetskyi V.A., Kramarenko K.E.	97
The effect of biological fertilizers and microelements on soybean yield	

Дзигал Є.В.	100
Вплив біорегуляторів у суміші з КАС на продуктивність сортів пшениці м'якої озимої	
Марініч Л.Г., Баган А.В., Даценко Б.А.	103
Вплив строків сівби на формування урожайності ріпаку озимого	
Юрченко С. О., Сіренко Д. Т.	105
Перспективи вирощування сортів гороху	
Юрченко С. О., Литвин Н.Л., Гнилосир П.М.	107
Вплив терміну зберігання насіння на урожайність сортів сої	
Юрченко С. О., Павленко М. В., Хоменко М. М.	109
Вплив біостимулятора росту на формування урожайності гібридів огірка посівного в умовах захищеного ґрунту	
Юрченко С. О., Макаренко О.А.	111
Сортові та адаптивні особливості гібридів кукурудзи як чинник стабільної врожайності в умовах змінного клімату	
Ласло О.О., Горошко Н.М.	114
Вплив системи удобрення на продуктивність ранньостиглих гібридів кукурудзи	
Бобрун О. Ф., Шокало Н.С.	116
Соя як стратегічна культура: сучасні підходи до вирощування та підвищення врожайності	
Бараболя О.В., Прудкий Т.А.	118
Вплив погодних умов на формування якості та лежкості бульб картоплі	

8. Філоненко С.В., Гаращенко В.В., Березовський В.В., Попович О.Б. Еколого-економічні характеристики оптимізованих елементів агротехніки висадків буряків цукрових. *Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали III Міжнародної наук.-практич. інтернет-конф. м. Полтава, 28 листопада 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. С. 57-60.

9. Філоненко С.В., Міленко О.Г., Лисак В.М. Формування продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за позакореневого внесення регуляторів росту. *Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки*. 2024. Вип. № 140. С. 300–307. DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.140.37>.

10. Черемха Б. М. Особливості застосування регуляторів росту рослин та їх ефективність. *Пропозиція*. 2001. №2. С. 62-63.

УДК: 633.63:631.5

ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗА РАХУНОК ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ

Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
e-mail: sergii.filonenko@pdau.edu.ua

Калашник Д.К., здобувач ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 201
Агрономія

Самойленко В.О., здобувач ступеня вищої освіти Магістр спеціальності 201
Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

Вирощування сільськогосподарських культур у сучасних умовах функціонування аграрного сектору України, яка вже четвертий рік перебуває у стані повномасштабної війни з північним агресором – російською федерацією, – перетворилося на серйозний та багатовимірний виклик для більшості вітчизняних виробників [9]. Особливо напруженими залишаються умови господарювання у підприємствах, розташованих поблизу лінії фронту, де постійні артилерійські обстріли, авіаційні удари та мінна небезпека створюють загрозу не лише для вирощуваних культур, а й безпосередньо для життя та здоров'я сільськогосподарських працівників. У цій ситуації підприємства відносно безпечних регіонів, усвідомлюючи роль продовольчого сектору в обороноздатності країни, активно модернізують технологічні процеси, впроваджують інноваційні елементи та новітні технології вирощування, щоб забезпечити стабільне виробництво й підвищити ефективність аграрного виробництва [10].

Сучасне вирощування будь-якої польової культури потребує не лише глибоких професійних знань та досвіду агронома, а й передбачає усвідомлення стратегічної важливості його діяльності для підтримання продовольчої безпеки держави, що веде активні бойові дії [5]. Крім забезпечення населення продуктами харчування, сільськогосподарські підприємства повинні

задовольняти й потреби тваринницької галузі, виробляючи достатній обсяг високоякісних кормів, що є основою стабільності всієї агропромислової системи країни [1, 2].

Додатковим, проте надзвичайно суттєвим фактором, що ускладнює діяльність аграріїв, є зростаюча мінливість погодних умов [6]. Кліматичні зміни, які щороку посилюються, дедалі інтенсивніше випробовують професіоналізм, адаптивність і витривалість агрономів [4]. Порушення звичних температурних режимів, нерівномірний розподіл опадів та збільшення частоти екстремальних погодних явищ зумовили необхідність перегляду традиційних схем сортової політики у кожній ґрунтово-кліматичній зоні України [2, 7]. Так, культури, які десятиліттями були базовими для Полтавської області, нині не здатні реалізувати свій генетичний потенціал за умов літніх температурних стресів і дефіциту вологи. Натомість їх доцільно вирощувати у північних та західних регіонах, де м'якші температурні умови та більш рівномірний режим опадів створюють придатніші умови для формування продуктивності [3, 9].

Попри значний комплекс труднощів, українські аграрії продовжують активно шукати ефективні шляхи підвищення урожайності, застосовуючи доступні й інноваційні методи, які дають змогу отримувати стабільно високі й економічно виправдані результати навіть за дії стресових чинників. Однією з таких інноваційних технологічних складових стало використання регуляторів росту рослин. Ці препарати не лише стимулюють ріст і розвиток культур, а й підвищують їх стійкість до абіотичних та біотичних стресорів, що є особливо актуальним у нестабільних кліматичних та воєнних умовах [8]. Їх застосування отримало широке поширення під час вирощування зернових, кукурудзи, соняшнику, ріпаку та буряків цукрових. Саме буряки цукрові після обробки відповідними препаратами демонструють не тільки підвищення врожайності, а й покращення технологічних показників коренеплодів, зокрема зростання вмісту цукру, що підтверджено результатами багаточисельних наукових досліджень. Тому в останні десятиліття використання регуляторів росту стало невід'ємним елементом сучасних технологій вирощування буряків цукрових [9].

Виходячи з наведених передумов, метою наших досліджень було встановити ступінь впливу позакореневого внесення окремих регуляторів росту на врожайність і технологічні показники коренеплодів буряків цукрових, вирощених у господарствах Лівобережного Лісостепу України. Дослідження проводилися у 2023–2024 роках на базі одного з провідних бурякосійних господарств Кременчуцького району Полтавської області. Схема досліду включала чотири варіанти: 1 – контроль (без застосування регуляторів росту); 2 – позакореневе внесення препарату Фульвігрейн Стимул у дозі 0,3 л/га у фазі змикання листків у міжряддях; 3 – позакореневе внесення препарату Світліпс у дозі 0,5 л/га; 4 – застосування препарату Нертус ПлантаПег у дозі 0,4 л/га.

Отримані протягом дворічного циклу результати свідчать, що позакореневе застосування регуляторів росту істотно впливає на формування листового апарату буряків цукрових. Уже через три тижні після обробки препаратами Фульвігрейн Стимул, Світліпс і Нертус ПлантаПег простежувалася

тенденція до збільшення асиміляційної поверхні рослин. Максимальну площу листків з однієї рослини було зафіксовано за використання Фульвігрейн Стимулу (4031 см²), що значно перевищувало контрольний варіант (3286 см²). Дещо менший показник встановлено для варіанту зі Світліпсом – 3815 см², а найменший ефект відзначено за обробки Нертус ПлантаПег, де площа листової поверхні становила 3646 см².

До моменту збирання врожаю, під час проведення третього обліку листової поверхні, зазначена тенденція повністю збереглася. Найбільшу сумарну площу листків зафіксовано у варіанті 2 (1842 см²), тоді як найменшу – у контрольному варіанті (1428 см²). У варіантах 3 і 4 площа листової поверхні становила 1716 та 1684 см² відповідно, тобто була нижчою за показники Фульвігрейн Стимулу, проте перевищувала контрольні значення.

Оцінювання впливу регуляторів росту на урожайність показало, що найефективнішим препаратом виявився Фульвігрейн Стимул. На відповідних ділянках середня врожайність коренеплодів досягнула 52,7 т/га, перевищивши контроль на 9,2 т/га. У варіанті 3 (Світліпс 0,5 л/га) урожайність становила 50,1 т/га, а за внесення Нертус ПлантаПег – 49,2 т/га.

За показником цукристості найвищі результати також отримано у варіанті з Фульвігрейн Стимул – 18,4%, що на 1,3% перевищує контрольний варіант (17,1%). У разі застосування Світліпс цукристість коренеплодів становила 18,1%, а Нертус ПлантаПег забезпечив середню цукристість на рівні 17,8%.

Збір цукру, як інтегральний показник ефективності технології цієї культури, також підтвердив перевагу регуляторів росту. Максимальним цей показник був у варіанті з Фульвігрейн Стимул – 9,7 т/га. Внесення Світліпс забезпечило збір цукру на рівні 9,1 т/га, а Нертус ПлантаПег – 8,8 т/га. Найнижчі значення, очікувано, зафіксовано на контролі – у середньому 7,4 т/га.

Отже, позакореневе застосування регуляторів росту рослин у технології вирощування буряків цукрових у зоні Лівобережного Лісостепу України є високоефективним агротехнічним заходом, що забезпечує суттєве підвищення врожайності та покращення якості цукросировини. За результатами дворічного польового експерименту найкращі показники продуктивності та цукристості отримано за використання препарату Фульвігрейн Стимул у дозі 0,3 л/га, що дозволяє рекомендувати його для широкого застосування в умовах досліджуваного регіону.

Бібліографічний список

1. Белік В. Стан та проблеми цукрової промисловості України. *Техніка АПК*. 2015. № 9-10. С.34-37.
2. Іоніцой Ю. Гібриди цукрових буряків: резерви бурякового поля. *Пропозиція*. 2016. № 12. С. 76-80. URL: <https://propozitsiya.com/ua/nevikoristani-rezervi-buryakovogo-polya> (дата звернення: 15.09.2025).

3. Кулик Г.А., Трикіна Н.М., Малаховська В.О. Формування продуктивності цукрових буряків при застосуванні регулятора росту Біолан в Центральній Україні. *Вісник ПДАУ*. 2022. №1. С. 55-61.

4. Рамівін М. В. Регулятори росту рослин – агротехнології ХХІ сторіччя. *Пропозиція*. 2012. №1. С. 69-71.

5. Роїк М. В., Пиркін В. І., Сінченко В. М. Формування стратегії розвитку бурякоцукрового виробництва. *Цукрові буряки*. 2011. №5. С. 4-7.

6. Сінченко В. М., Пиркін В. І., Широкоступ О. В. Досвід отримання високих врожаїв цукрових буряків. *Агроном*. 2017. №2. С. 27-31. URL: <https://www.agronom.com.ua/dosvid-otrymannya-vysokyh-vrozhayiv-tsukrovyyh-buryakiv/> (дата звернення: 24.09.2025).

7. Філоненко С. В., Тищенко М. В., Райда В. В. Ефективність позакореневого внесення регуляторів росту на посівах буряків цукрових. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 2. С. 66-74. doi: 10.31210/visnyk2022.02.07.

8. Філоненко С.В. Продуктивність і технологічні якості коренеплодів буряка цукрового залежно від позакореневого внесення регулятора росту Марс-1. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2013. №4. С. 14-19. DOI: <https://doi.org/10.31210/visnyk2013.04.03>.

9. Філоненко С.В., Міленко О.Г., Лисак В.М. Формування продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за позакореневого внесення регуляторів росту. *Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки*. 2024. Вип. № 140. С. 300–307. DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.140.37>.

10. Філоненко С.В., Філоненко В.С. Вплив способів основного обробітку ґрунту на динаміку приростів маси коренеплодів буряків цукрових і накопичення в них цукру. *Вісник Уманського національного університету садівництва. Агрономія*. 2025. № 1. С. 27–34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-0478-2025-1-27-34>.

УДК: 633.63:631.8:631.51

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ЗА ВИРОЩУВАННЯ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ

Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
e-mail: sergii.filonenko@pdau.edu.ua

Калуцький Є.О., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії
Полтавський державний аграрний університет

Значення буряків цукрових, що вже давно вважаються провідною технічною культурою країн помірного клімату, важко переоцінити. Адже це – чи не найвисокопродуктивніша культура, яка за сприятливих умов вегетації здатна створювати у процесі фотосинтезу до 30 т/га сухої речовини. До того ж їх коренеплоди є єдиною сировиною у Європі для виробництва цукру [2].